

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
45. ročník 2018/2019
Krajské kolo – zadání – I. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení:

1. Tvar *kose* je v češtině homonymní, patří několika různým slovům.

a) Uved'te základní tvary všech těchto slov a určete jejich slovní druh. Ke každému z nich vytvořte větu nebo slovní spojení obsahující tvar *kose* tak, aby byl zřetelný jeho význam.

i. _____

ii. _____

iii. _____

iv. _____

v. _____

b) V případě, že se jedná o ohebné slovo, určete všechny mluvnické kategorie (významy), které tvar *kose* vyjadřuje.

i. _____

ii. _____

iii. _____

iv. _____

v. _____

2. V novinách se objevil následující titulek: *Trampolíny lehly popelem úmyslně.*

a) Tento titulek může teoreticky popisovat dvě události, i když jedna z nich nemůže v našem reálném světě nastat. Popište stručně obě situace.

b) Vysvětlete z jazykového hlediska, v čem spočívá dvojznačnost titulku.

c) Titulek přeformulujte tak, aby byl jednoznačný a aby vyjadřoval to, co měl autor na mysli.

3. Výrazy *na kolenou* a *na koleně* mohou být součástí ustálených slovních spojení.

a) Užijte každý ze zadaných výrazů v jednom ustáleném slovním spojení ve větě nebo souvětí tak, aby byl zřetelný jeho význam.

i) (...) *na kolenou*

ii) (...) *na koleně*

b) Ve větě i) nahraďte slovní tvar *kolenou* jiným výrazem tak, aby po náhradě věta také obsahovala ustálené slovní spojení s předložkou *na* a její význam se nezměnil.

c) Napište další 4 výrazy tvořené předložkou *na* a označením různých částí lidského těla v 6. pádě množného čísla, které také mohou být součástí ustálených slovních spojení, a užíjte je ve větě nebo souvětí tak, aby byl zřetelný jejich význam.

d) Napište další 4 výrazy tvořené předložkou *na* a označením různých částí lidského těla v jiném pádě než 6., které také mohou být součástí ustálených slovních spojení, a užíjte je ve větě nebo souvětí tak, aby byl zřetelný jejich význam.

4. Podtrhněte tam, kde je to možné, v uvedených větách podmět. Určete slovní druh vámi podtrženého výrazu.

Chybovat je lidské.

Stokrát opakovaná lež se stává pravdou.

Nic netrvá věčně.

S poctivostí nejdál dojdeš.

Ryba a host třetí den smrdí.

Každý chvíli tahá pilku.

Je těžké šetřit z ničeho.

Přišel s křížkem po funuse.

Když se dva perou, třetí se směje.

Sytý hladovému nevěří.

Není kouře bez ohně.